

Belgian Disability Forum vzw (BDF) Activiteitenverslag 2016

1. Inleiding

Het doel van dit activiteitenverslag is een betrouwbaar beeld te geven van de manier waarop het Belgian Disability Forum vzw (BDF) in 2016 zijn taken heeft vervuld.

Het verslag gaat niet te gedetailleerd in op alles wat in 2015 is verwezenlijkt. De raad van bestuur wil benadrukken dat er heel veel werk is en dat het secretariaat maar een beperkt aantal personeelsleden telt.

Het actieplan 2016 hield rekening met deze realiteit en spitste de acties van het BDF daarom toe op een aantal prioritaire thema's.

De raad van bestuur wil het secretariaat nogmaals danken voor de behaalde resultaten dankzij de enthousiaste inzet.

Wat de opgevolgde thema's betreft, heeft het BDF gefocust op twee hoofdpunten:

- De invoering van het VN-Verdrag over de rechten van personen met een handicap rekening houdend met de aanbevelingen van het Comité voor de rechten van personen met een handicap bij de uitwerking van beleidsmaatregelen die gevolgen hebben voor het leven van mensen met een handicap;
- De onderhandeling over de European Accessibility Act bij de Europese instanties.

2. VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap (UNCRPD)

a) Verspreiding en communicatie 10 jaar UNCRPD

In 2016 heeft het BDF elke gelegenheid te baat genomen om de beleidsmakers erop te wijzen dat ze bij hun beslissingen rekening moeten houden met de inhoud van het UNCRPD. Het BDF verwijst systematisch naar dit document bij elke stellingname.

Als dusdanig is 2016 een "overgangsjaar" gebleken. Omdat er wat betreft opvolging en uitvoering geen belangrijke deadlines op de agenda stonden, was het bijzonder moeilijk om het UNCRPD onder de aandacht te houden in termen van verspreiding en communicatie. December 2016 moest in

het teken staan van de viering van het tienjarig bestaan van het UNCRPD. Het EDF en de Europese Commissie hebben hun best gedaan en er een echte viering van gemaakt. Er werd tevreden teruggekeken op het afgelegde parcours, maar men stelde ook vast dat de weg nog lang is.

Toch ontbrak naast deze twee vaststellingen een toekomstperspectief. Is het dan niet mogelijk te tonen waar we heen gaan?

In dit opzicht was het BDF niet echt in een positie om doeltreffend te handelen. Het BDF beschikt immers niet over de nodige hefboomen om de regeringen (federaal, gewesten en gemeenschappen), de gemeentes, de provincies en de Europese Commissie duidelijk te maken dat de voorschriften van de Commissie moeten worden toegepast.

Daarom heeft het BDF besloten anders tewerk te gaan en de tussentijdse evaluaties voor te bereiden (cf. b) hieronder). Hierover zal in 2017 worden gecommuniceerd.

b) Tussentijdse evaluatie

Vertrekkend vanuit de vaststelling dat België halfweg is tussen het eerste en het tweede officiële verslag, achtte de Raad van bestuur het interessant de realisaties te evalueren.

Concreet heeft het BDF begin juli alle ministers en staatssecretarissen van de verschillende regeringen aangeschreven. De brief was telkens aangepast aan de bevoegdheden van de betrokken minister of staatssecretaris en verwees naar de relevante UNCRPD-aanbevelingen.

De vraag ging over een stand van zaken van de concrete maatregelen die waren genomen om het UNCRPD ten uitvoer te brengen binnen de materies waarvoor de betrokken minister of staatssecretaris bevoegd is.

Op 31 december bundelde de Raad van bestuur de ontvangen antwoorden.

- Het BDF ontving slechts van **11 ministers** een antwoord:
  - Federaal: Kris Peeters, Johan Van Overtveldt Willy Borsus en Steven Vandeput
  - Vlaamse Gewest: Hilde Crevits
  - Waals Gewest: Eliane Tillieux
  - Brussels Hoofdstedelijk Gewest: Bianca Debaets
  - Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie: Cécile Jodogne, Céline Fremault
  - Deutschsprachige Gemeinschaft : Antonios Antoniadis

- Fédération Wallonie-Bruxelles : Rudi Demotte
- Uit de ontvangen antwoorden blijkt dat met 9 aanbevelingen rekening werd gehouden. Met 14 aanbevelingen werd geen rekening gehouden.

Rekening gehouden met:	Geen rekening gehouden met:
Aanbevelingen 6, 14, 16, 20, 22, 29, 37, 39, 43,	Aanbevelingen 8, 10, 12, 18, 24, 26, 28, 31, 33, 35, 41, 45, 47, 49,

- Verschillende ministers halen in hun antwoord de redenen aan waarom ze relatief inactief gebleven zijn:
  1. "er is geen wet die in het domein kan worden uitgevaardigd om de conformiteit met de tekst van het verdrag te waarborgen ..."
  2. "dit of dat aspect val niet onder mijn bevoegdheid, maar onder die van deze of gene minister ..." (bijvoorbeeld)
  3. "...bevoegdheid ressorteert niet onder mijn bestuursniveau ten gevolge van 6de staatshervorming ..."
- Voor het BDF zijn deze argumenten betwistbaar, minstens wat het volgende betreft:
  1. Zeggen dat er geen wet kan worden uitgevaardigd om de conformiteit te waarborgen, getuigt van een enge lezing van het Verdrag. De bedoeling is niet enkel om te komen tot een conformiteit met de tekst. Indien dit het geval was, dan hadden we het UNRPD niet nodig. De Universele Verklaring van de rechten van de mens zou dan moeten volstaan. Wat het UNRPD beoogt is een concrete uitvoering van de geformuleerde principes.
  2. Dat dit of dat aspect niet onder iemands bevoegdheid valt, klopt niet. Een minister is steeds verantwoordelijk voor de concrete uitvoering van de wetgeving binnen de domeinen waarvoor hij of zij bevoegd is. Kijken we bijvoorbeeld naar de problematiek van de toegankelijkheid. Uiteraard valt de toegankelijkheid van gebouwen onder de Regie der gebouwen, maar moet de Minister van Financiën, bv., dan niet verzekeren dat personen met een handicap (zowel fysiek als virtueel) toegang hebben tot zijn diensten? Moet hij in voorkomend geval de minister bevoegd voor de Regie der gebouwen of de minister bevoegd voor de digitale agenda niet verzoeken het nodige te doen?

3. In strikte zin klopt het dat de 6de staatshervorming bevoegdheden heeft overgeheveld naar de deelgebieden. Daarom wijst **aanbeveling 6** van het Comité voor de rechten van personen met een handicap erop dat de huidige Belgische structuur de bevoegdheidsverdeling bijzonder ondoorzichtig maakt voor de eindbegunstigden. Noopt deze versnippering niet tot meer verduidelijking op **interkabinetsniveau**?
- De ontvangen antwoorden werden uitgesplitst per aanbeveling en zullen als grondslag dienen voor de activiteiten van het BDF voor de voorbereiding van zijn tweede alternatief verslag. Tot dan zouden ze als basis kunnen dienen voor een aanvullende bevraging van de betrokken ministers.
  - Begin 2017 zal een brief worden verstuurd naar de Eerste Minister en de minister-presidenten om hen te verzoeken iedere minister aan te sporen de initiële vraag te beantwoorden, opdat het BDF over een volledige stand van zaken zou kunnen beschikken. In deze brief zal worden beklemtoond dat het initiatief van het BDF zeker geen polemiek beoogt en dat iedere minister hierbij zeker gebaat zal zijn wanneer het tweede officiële verslag van België aan het Comité voor de rechten van personen met een handicap (voorzien voor 2019) moet worden verstuurd.

c) Conferentie van de staten die partij zijn

De Voorzitter van het BDF, Pierre Gyselinck, en de Voorzitster van de NHRPH, Gisèle Marlière, hebben het middenveld vertegenwoordigd tijdens de Conferentie van de Staten die partij zijn bij het UNCRPD, welke zitting had in New York van 14/06/2016 tot 17/06/2016.

Een derde van de leden van het Comité moest bij stemming worden vernieuwd. De resultaten van deze verkiezing tonen een opvallende tendens: het Comité telt slechts een vrouw op 18 leden. Bij monde van het EDF heeft het BDF te kennen gegeven deze situatie ten zeerste te betreuren.

Voor het eerst werden een persoon met een verstandelijke handicap en een persoon die gebruik maakt van gebarentaal verkozen als lid van het Comité voor de rechten van personen met een handicap.

Tijdens de editie 2016 kwamen de volgende thema's aan bod:

- De agenda 2030 over de uitwerking en de personen met een handicap
- Het wegwerken van armoede en ongelijkheid voor personen met een handicap

- De bevordering van de rechten van personen met een verstandelijke of cognitieve handicap
- De verbetering van de toegankelijkheid van informatie en technologie en van inclusieve ontwikkeling

Voorafgaand aan de Conferentie had het BDF deelgenomen aan de Coormulti¹-vergadering van 12/05/2016 die belast was met de voorbereiding van de Belgische tussenkomst tijdens deze conferentie. In de verklaring voorgelezen door het hoofd van de officiële Belgische delegatie werd rekening gehouden met de aanpassingen die het BDF had gevraagd.

Tot slot was deze 9de editie van de Conferentie van de Staten die partij zijn voor België de aanleiding om samen met de Europese Unie, het European Disability Forum, Qatar en Mexico een "side event" te organiseren met als titel "Rapporteringsverplichtingen in het kader van het UNCRPD: uitwisseling van goede praktijken betreffende de opvolging van de aanbevelingen van het Comité voor de rechten van personen met een handicap".

Naar aanleiding van deze side-event werd door een panel van specialisten ingegaan op het belang van de toepassing van de aanbevelingen:

- Mevrouw Catalina Devandas Aguilar, Speciaal Rapporteur over de rechten van personen met een handicap
- Emmanuelle Grange, cel Handicap en Inclusie van de Europese Commissie
- Sheikha Hessa Khalifa bin Ahmed al-Thani, voormalig Speciaal Rapporteur over handicap van de Commissie voor de sociale ontwikkeling van de Verenigde Naties - Qatar
- Mariana Olivera, Adjunct-Directeur-Generaal voor de mensenrechten bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken van Mexico
- Yannis Vardakastanis, Voorzitter EDF, penningmeester van de International Disability Alliance (IDA)

Uit deze uitwisseling is het volgende gebleken:

- Van de 93 ontvangen verslagen van Staten die partij zijn werden er 59 behandeld. Het Comité heeft goed gewerkt, maar alles verloopt trager dan aanvankelijk voorzien.

---

¹ CoorMulti: coördinatievergadering georganiseerd door de diensten van de FOD Buitenlandse Zaken in het kader van de deelname van België aan multilaterale relaties (http://diplomatie.belgium.be/nl/over_de_organisatie/organogram_en_structuur/m). De bevoegde administraties van de deelgebieden worden hierop uitgenodigd. In het kader van het UNCRPD neemt het middenveld, onder meer het BDF, deel aan sommige CoorMulti-vergaderingen.

- De procedure opgestart in het kader van het UNCRPD wordt doeltreffend bevonden om de Staten die partij zijn aan te zetten de nodige stappen te zetten om het UNCRPD ten uitvoer te brengen.
- Advies vragen aan de organisaties die personen met een handicap vertegenwoordigen is volgens de deelnemende vertegenwoordigers van de Staten die partij zijn noodzakelijk, maar blijkt moeilijk uitvoerbaar.

De kosten die met deze deelname gepaard gingen, werden gedragen door de staatssecretaris voor Personen met een beperking. Door dit te doen, leefde ze het voorschrift van het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van personen met een handicap na.

d) Ontmoeting met buitenlandse delegaties

In 2016 vonden niet zo veel ontmoetingen plaats met de buitenlandse delegaties in het kader van de uitvoering van het UNCRPD.

We vermelden een ontmoeting: Thérèse Kempeneers, Vicevoorzitter, heeft het BDF vertegenwoordigd tijdens het colloquium "Désinstitution et transfrontalité" dat op 27/09/2016 werd georganiseerd te Rijsel door de Franse vereniging APAJH (Association pour Adultes et Jeunes Handicapés).

Zij heeft er onverbloemd de huidige situatie toegelicht vanuit het oogpunt van de Belgische verenigingen van personen met een handicap. Zij heeft erop gewezen dat er op Belgisch niveau een dialoog is tussen de organisaties en de bevoegde minister van het Waals Gewest. Blijkbaar worden de verenigingen van personen met een handicap in Frankrijk niet geconsulteerd.

e) Andere acties in het kader van verdragen inzake "mensenrechten"

Het onderzoek naar de nationale vordering van de verdragen betreffende de "mensenrechten" gebeurt met verschillende snelheden. Velen snijden kwesties aan die van belang zijn voor personen met een handicap. Dankzij de opstelling van zijn alternatief verslag over de tenuitvoerlegging van het UNCRPD beschikt het BDF over een basisinstrument waarmee het op doeltreffende manier verslagen kan opstellen over de andere verdragen inzake mensenrechten.

1. Bijdrage van het BDF in het kader van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

Op 17 maart 2016 diende het BDF bij de VN een bijdrage in het kader van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten. De

tekst werd opgesteld door het BDF in overleg met de adviesraden op federaal en gewestelijk niveau.

In deze bijdrage werd gewezen op een algemeen probleem inzake het Belgisch federalisme en werden aanbevelingen geformuleerd met betrekking tot de volgende problemen:

- De complexiteit ten gevolge van de versnippering van bevoegdheden door de geleidelijke federalisering van België en het uitblijven van vergaderingen van de Interministeriële Conferentie "Welzijn, sport en gezin" maakt het voor de eindbegunstigden, in dit geval personen met een handicap, bijzonder moeilijk de administratieve processen te begrijpen.
- De situaties van vrouwen en jonge meisjes met een handicap: groter risico op geweld en misbruik, problematiek van de sterilisatie
- De uitoefening van burgerrechten en politieke rechten door personen met een handicap: er moeten inspanningen worden geleverd om de toegankelijkheid van de stembusgang te waarborgen en alle kiezers de mogelijkheid te bieden de nodige informatie te vergaren om met kennis van zaken een geldige stem uit te brengen.
- Sociaaleconomische integratie: iedere persoon met een handicap een adequaat inkomen waarborgen, uitbreiding van het aanbod aan betaalbare en toegankelijke sociale huisvesting en huurwoningen, uitbreiding en diversifiëring van het aantal plaatsen in opvangstructuren, ontwikkelen en stroomlijnen van een reëel beroepsinschakelingsbeleid voor personen met een handicap.
- Detentie van geesteszieke personen in gevangenissen en psychiatrische afdelingen van ziekenhuizen in België: geïnterneerden moeten geleidelijk aan worden overgeplaatst van de gevangenissen naar instellingen waar ze aangepaste zorg kunnen genieten evenals de nodige begeleiding voor hun maatschappelijke re-integratie.

2. Europees sociaal handvest van de Raad van Europa

Het Europees sociaal handvest is geen instrument van de Verenigde Naties. Het is een instrument van de Raad van Europa.

Toch zijn de inhoud en het evaluatieproces ervan sterk gelijkend. Zo kon het BDF zich baseren op de inhoud van zijn alternatief verslag over het UNCRPD om zijn alternatief verslag over het Europees handvest voor te bereiden.

Het voorbereidend werk van dit verslag werd in het tweede semester van 2015 uitgevoerd door.

Dit alternatief verslag werd op 29 februari 2016 aan de Raad van Europa bezorgd.

3. De opvolging van de conventie op Europees niveau

De Europese Commissie heeft gevolg gegeven aan 3 VN-aanbevelingen:

- Aanneame van de EAA en de *European Disability Card*: de bal ligt nu in het kamp van de lidstaten die onderhandelen over de EAA bij de Raad van ministers van de Europese Unie en waarvan er 8 de *European Disability Card* invoeren (zie ontwikkelingen punten 4a en 4b)
- Bevoegdheidsverklaring van de EU: er is een lijst van 130 rechtshandelingen opgesteld. De volgende stap zal erin bestaan de gesprekken tussen lidstaten in goede banen te leiden om te komen tot een gemeenschappelijke verklaring over de verdeling van bevoegdheden met betrekking tot deze 130 handelingen.
- Uitstap van de Europese Commissie uit het Monitoringcomité: het BDF was een van actoren die van oordeel waren dat de Europese Commissie, bevoegd voor de uitvoering van het Verdrag, niet tegelijk in het controlemechanisme kan zetelen. Het BDF is tevreden met deze beslissing. Over het uitstapdocument wordt momenteel overlegd binnen de Raad van Ministers van de Europese Unie.

Het VN-Comité vroeg ook de dialoog te structureren. De EC organiseert de EDPH's en versterkt er doorheen de jaren de zichtbaarheid van PH, dialoog met het EESC, levert bijdrage aan financiële ondersteuning handicapbeleid.

4. Vrij verkeer en toegankelijkheid in Europa

Het vrije verkeer van goederen en personen is een van de basisprincipes van de Europese constructie. Al vele jaren besteedt het BDF hier bijzondere aandacht aan.

2016 stond voornamelijk in het teken van de voortgang van het dossier *European Accessibility Act* en die van de *European Disability Card*². Daarnaast heeft het BDF beslist zich niet langer meer bezig te houden met het dossier *Access City Award*.

a) Europese handicapkaart

8 landen hebben zich kandidaat gesteld en werden door de Europese Unie geselecteerd om et deze kaart te ontwikkelen: België, Cyprus, Estland, Finland, Italië, Malta, Roemenië en Slovenië. Deze landen kregen een Europese financiering, in het bijzonder om de kaart en een netwerk van operatoren te ontwikkelen alsook een nationale informatieve website voor de operatoren en de gebruikers, en een sensibiliseringscampagne. Er is een strakke planning, want de kaart zou tijdens de eerste maanden van 2017 moeten worden ingevoerd.

Gelet op de verdeling van de bevoegdheden inzake het beleid voor personen met een handicap hebben de verschillende betrokken ministers unaniem ermee ingestemd samen werk te maken van de uitvoering van dit project.

Vijf overheidsadministraties zullen samen toezien op de uitvoering ervan:

- De Federale Overheidsdienst Sociale Zekerheid (Federaal)
- Het Agence pour une Vie de Qualité (AViQ) (Waals Gewest)
- Het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) (Waals Gewest)
- PHARE (Personne Handicapée – Autonomie Recherchée) (Brussels Gewest - COCOF)
- De Dienststelle für Personen mit Behinderung (DPB) (Duitstalige Gemeenschap)

Er werd een pilootcomité bestaande uit vertegenwoordigers van de administraties opgericht dat dit project uitwerkt in samenwerking met de Kruispuntbank van de sociale zekerheid. Het BDF ontvangt regelmatig informatie over de evolutie van deze werkzaamheden. Bovendien worden de federale en gewestelijke adviesraden regelmatig en constructief bij het

---

² Aan te stippen valt dat de Europese Commissie de voormalige naam "InclEUusive Card" vervangen heeft door de "Europese Handicapkaart" of "EU disability Card".

project betrokken. Dankzij hun advies zal het eindproduct optimaal tegemoetkomen aan de noden van personen met een handicap.

Op 10/10/2016 hebben de bevoegde ministers van de federale regering en van de regeringen van de deelgebieden het protocolakkoord officieel ondertekend, waardoor de Europese Handicapkaart (European Disability Card) kon worden gelanceerd. Het protocol concretiseert de verschillende keuzes die zich stellen evenals de verschillende budgettaire verdeelsleutels tussen de deelgebieden en de Belgische Staat.

Ook de betrokken ministers hebben bevestigd dat de kaart tijdens een eerste fase geldig zal zijn in de domeinen vrije tijd, cultuur, toerisme en sport. Later zal opnieuw geëvalueerd worden of ze ook voor vervoer in aanmerking komt.

Vanaf november 2016 gaat de concreteriseringsfase van de Europese handicapkaart in. Tegen het einde van het eerste semester 2017 zou ze moeten worden gelanceerd.

Het idee (en het ideaal) bestaat er ook in dat zich in de toekomst meer landen van de Europese Unie bij dit project aansluiten. Hoe meer landen meedoen, hoe meer de kaart in waarde stijgt.

Op Belgisch niveau stond 2016 specifiek in het teken van de onderhandeling tussen de verschillende entiteiten om het project en de eerste ontwikkelingsfasen te operationaliseren volgens een planning die de partijen onderling waren overeengekomen.

Het BDF was tevreden dat zijn inspanningen op die manier werden beloond. Uiteraard was het beter geweest dat alle lidstaten bij dit project betrokken waren, maar het belangrijkste is dat deze eerste concrete stap is gezet.

Het BDF blijft dit dossier, dat het forum op Belgisch en Europees niveau heeft opgestart, uiteraard zeer aandachtig opvolgen. Het zal erop toezien dat het binnen de hoge prioriteiten van het EDF blijft, met als doelstelling dat zoveel mogelijk landen zich de komende jaren bij het proces aansluiten.

b) EU Accessibility Act

Op 2 december 2015 legde de Europese Commissie een voorstel neer van de *richtlijn betreffende de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de lidstaten inzake de toegankelijkheidseisen voor producten en diensten (2015/0278 (COD))*. De doelstelling van deze tekst is tweevoudig:

- Versterking van de interne markt door het vrij verkeer van toegankelijke goederen en diensten aan te moedigen

- Stappen voorwaarts zetten in de uitvoering van het *Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van personen met een handicap* (geratificeerd door België, maar ook door de Europese Unie zelf) en zo de Europese Strategie 2010-2020 voor personen met een handicap concreet maken

Dit voorstel van richtlijn wordt doorgaans de *European Accessibility Act* (EAA) genoemd. Zij heeft tot doel een gemeenschappelijke definitie en een uitvoeringskader op EU-niveau te bieden met betrekking tot de toegankelijkheidscriteria voor bepaalde goederen en diensten (analyse van de behoeften van personen en de impact op de ondersteuningsbedrijven).

De voorgestelde richtlijn zal deze criteria harmoniseren voor een lijst van goederen en diensten, namelijk:

- pc's en besturingssystemen,
- geldautomaten, automaten voor vervoerbewijzen en incheckautomaten,
- smartphones,
- televisuele apparatuur in verband met digitale televisiediensten,
- telefoniediensten en bijhorende apparatuur,
- audiovisuele mediadiensten en bijhorende apparatuur,
- diensten voor personenvervoer met het vliegtuig, over het spoor en het water, met de bus,
- Bankdiensten,
- Elektronische boeken,
- Elektronische handel.

Bovendien hanteert het voorstel dezelfde toegankelijkheidscriteria als de reeds bestaande EU-wetgeving terzake (bv. met betrekking tot overheidsopdrachten, structurele fondsen en investeringsfondsen).

Het voorstel definieert niet in detail hoe de toegankelijkheidsverplichting voor producten of diensten in de praktijk moet worden omgezet door ze in overeenstemming te brengen met de vastgelegde toegankelijkheidscriteria. Deze aanpak kan hindernissen creëren op de interne markt, maar het voorstel aan de Commissie omvat andere oplossingen om de lidstaten te sturen, zoals normalisatie- of uitvoeringsmaatregelen.

Het voorstel voorziet tevens in de mogelijkheid om zich te beroepen op vrijwillige geharmoniseerde normen en zo het vermoeden van conformiteit met de toegankelijkheidscriteria te bevestigen. Bovendien biedt het de Europese Commissie de mogelijkheid technische specificaties vast te leggen wanneer de Europese normalisatie inadequaat blijkt en de toegankelijkheidsrichtlijnen duidelijk tekort schieten.

Het Europees Parlement en het EESC hebben adviezen geformuleerd die het basisvoorstel goed aanvullen³.

Het overleg over het voorstel is nog gaande, maar een aantal staten vragen een radicale aanpassing van bepaalde cruciale onderdelen van de tekst, en uiteindelijk een hele reeks domeinen uit de EAA willen uitsluiten, namelijk de voornoemde sectorale instrumenten.

Dit standpunt is totaal tegengesteld aan de teneur en de draagwijdte van de Europese teksten, maar ook zeer nadelig voor de ontwikkeling van de EAA. De EAA wijzigt immers noch de bestaande regelgevingen, noch de aard ervan.

Het BDF is van mening dat dit voorstel van richtlijn een absoluut noodzakelijk instrument is, aangezien het zal bijdragen tot de harmonisering van de criteria, en dus tot de ontwikkeling van de markten die momenteel zeer gesegmenteerd zijn.

In deze tijden van economische recessie moeten de KMO's meer dan ooit moeten investeren in nieuwe niches en hun markten uitbreiden. Het voorstel biedt enorme mogelijkheden voor een versterking van de transparantie, de duidelijkheid en de samenhang van de interne markt voor de economische operatoren, waaronder de fabrikanten en de dienstverleners. Tegelijk bevordert het voorstel een prijsverlaging voor toegankelijke goederen en diensten in de EU.

Momenteel kopen tienduizenden personen met een handicap of ziekte geen smartphone, ze nemen de trein niet en boeken geen vakanties, gewoonweg omdat de communicatietool, de betaalautomaat of de voorgestelde activiteiten niet aan hun behoeften tegemoetkomen. Dit betekent een enorm financieel verlies voor onze ondernemingen, want een marktsegment, zowel binnen België als buiten onze landsgrenzen, blijft onontgonnen.

Denken we maar aan een hellend vlak in plaats van een trap, leesbare leestekens op verpakkingen of eenvoudig taalgebruik in gebruikshandleidingen.

Heel wat landen willen het toepassingsveld en de draagwijdte van de tekst beperken. België zelf stelt zich terughoudend op wanneer het gaat om bv. vervoer en de audiovisuele sector. Om al die redenen heeft het BDF zich tot de politieke wereld en de onderhandelaars voor België gericht met het volgende:

- De vraag naar toegankelijke goederen en diensten is reëel en dringend; door de vergrijzing van de bevolking in de Europese Unie

³ <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.fr.events-and-activities-eu-accessibility-act-opinions>

zal het aantal burgers met een handicap of functiebeperking aanzienlijk toenemen;

- Het voorliggende toegankelijkheidsbesluit is een goed voorbeeld van een Europese wetgeving die erop gericht is ervoor te zorgen dat de interne markt zowel de burgers als de ondernemingen dient. Worden bepaalde bevoegdheidsdomeinen uit de tekst weggelaten, dan zal de tekst aan kracht inboeten;
- Het advies van het EECS vult dit voorstel uitstekend aan, want het komt globaler tegemoet aan de noden van personen met een handicap;
- De invoering van een Europees toegankelijkheidslabel voor producten en diensten kan bijdragen tot de uitvoering van de richtlijn;
- De inhoud en de draagwijdte van het Verdrag over de rechten van personen met een handicap, dat in 2009 door België werd geratificeerd, dient in acht te worden genomen. Artikel 9 heeft betrekking op de toegankelijkheid van goederen en diensten voor personen met een handicap, en artikel 4.3 betreft de inspraak van de verenigingen die de rechten van de personen met een handicap vertegenwoordigen bij de voorbereidende denkoefeningen en beslissingsprocessen.

c) Coördinatie van de Belgische jury van "Access.City Award"

Zes jaar lang stond het BDF in voor de coördinatie van de Belgische jury van de *Access.City.Award* (ACA). Omdat er geen rekening werd gehouden met de aan de Commissie bezorgde opmerkingen over de praktische bijzonderheden van de organisatie van deze wedstrijd heeft de RvB van het BDF beslist geen tijd meer te steken in deze coördinatieopdracht.

Aan te stippen valt dat BDF-lid *Atingo* voortaan deel uitmaakt van de Europese jury.

5. Deelname aan de instanties van het EDF

In de loop van 2016 heeft het BDF verder zijn verantwoordelijkheden opgenomen binnen de instanties van het EDF.

a) Een regelmatig werk

Op elke vergadering van de raad van bestuur en de algemene vergadering hebben de vertegenwoordigers van het BDF en in het bijzonder Gisèle Marlière, zijn vertegenwoordiger bij de RvB van het EDF, met overtuiging

de posities verdedigd die collectief binnen de raad van bestuur van het BDF waren voorbereid.

Zo namen de vertegenwoordigers van het BDF deel aan de RvB van het EDF, die plaatsvonden te Amsterdam op 12 en 13 maart 2016 en te Bratislava (Slovakije) op 12 en 13 november 2016⁴⁴. Daarnaast namen ze deel aan de Algemene Vergadering van het EDF, die op 21 en 22 mei 2016 werd gehouden te Dublin. Thérèse Kempeneers-Foulon en Emilie Desmet y vertegenwoordigden er het BDF.

Door zijn regelmatige, constructieve en bewust kritische werk (in de goede zin van het woord) is het BDF een van de nationale raden waarvan de stem binnen het EDF wordt gehoord.

b) Werking van het EDF

In de loop van 2016 nam het EDF een aantal maatregelen om zijn leden meer inspraak te geven. Hierdoor komt het Forum tegemoet aan de belangrijkste opmerkingen die het BDF had geformuleerd.

Concreet werd eind 2015 een medewerkster aangeworven die zich voornamelijk moet bezighouden met de verbetering van de interne communicatie naar de EDF-leden toe.

Daarnaast werd het nodige gedaan om alle leden van het EDF te betrekken bij de uitwerking van het strategisch actieplan 2017-2022 van het EDF. Het BDF heeft geantwoord op de initiële vragenlijst opgesteld door een externe evaluator. Vervolgens heeft het BDF zijn standpunt geformuleerd over de versie die is neergelegd bij de Board en op de versie die uiteindelijk aan de leden werd voorgelegd eind december. De eindversie van de dit strategisch actieplan zal voor goedkeuring aan de AGA 2017 worden voorgelegd.

De Raad van beheer van het BDF heeft deze participatieve aanpak toegejuicht.

c) De Europese dagen van personen met een handicap

Voor de editie 2016 van de Europese Dagen voor personen met een handicap hield de Europese Commissie rekening met "kritiek" die al verschillende jaren geopperd wordt: het evenement werd buiten de Europese Week voor personen met een handicap georganiseerd.

Tal van organisaties die personen met een handicap vertegenwoordigen organiseren immers sensibiliseringscampagnes op nationaal niveau, wat

⁴⁴ Wegens gezondheidsproblemen kon mevrouw Marlière niet deelnemen aan de RvB te Bratislava. Wel werden de standpunten van het BDF schriftelijk aan het EDF bezorgd, en Pierre Gyselinck kreeg de kans ze toe te lichten aangezien hij de RvB bijwoont als vertegenwoordiger van AEH.

de deelname van hun leidinggevenden aan de Europese Dagen van de Commissie bemoeilijkt.

De Europese Dagen werden dit keer een week vroeger georganiseerd, en fungeerden in zekere zin als opener van de Europese Week voor personen met een handicap. De conferentiezaal was opvallend beter gevuld dan in voorgaande jaren, wat lijkt te bevestigen dat de wijziging van de datum een goed idee was.

Het thema van de dagen 2017 was de viering van 10 jaar VN-Verdrag over de rechten van personen met een handicap. We konden tevreden terugblikken op de gerealiseerde vooruitgang, en natuurlijk ook vooruitblikken op de weg die nog moet worden afgelegd.

Om te voorkomen dat de discussies alle kanten zouden opgaan, waren de organisatoren (EC en EDF) de volgende subthema's gekozen:

- Van een medisch naar een humaan handicapmodel
- Een sociaal Europa: armoede, sociale bescherming en tewerkstelling
- Toegankelijkheid en vrij verkeer in Europa
- Het recht op een onafhankelijk leven
- Vrouwen met een handicap

Net als in 2015 gaven deze 2 dagen aanleiding tot zeer verrijkende presentaties en uitwisselingen. Op het voorplan stonden dossiers die bepalend zijn wat betreft de inclusie en autonomie van personen met een handicap. Het ging met name over:

- De versterking van de structurele fondsen, als tool voor de institutionele transitie naar een autonoom leven; de niet-naleving van dit beleid in de lidstaten zou meer moeten worden gemeld bij de Ombudsman, die gemachtigd is de Commissie hierover te interpellieren; een proces dat in voorkomend geval toelaat bepaalde nationale financieringen te blokkeren;
- De ontwikkeling van de Europese sociale pijler (in een inclusieve en participatieve handstreaming-logica) en noodzakelijke aanpassing van de Agenda 2030 wat betreft het UNCRPD vanaf nu.
- Lauw onthaal van de *European Accessibility Act*: de Europese Commissie hoopt dit als tool te kunnen inzetten om het vrij verkeer van goederen en diensten te versterken en tegelijk Europa competitiever te maken op de internationale markt door middel van een conus over de criteria inzake de toegankelijkheid van goederen en diensten voor iedereen als intrinsieke vereiste (naar

analogie met de minimale veiligheidscriteria voor het gebruik van bepaalde goederen).

Een ander veelbelovend element: behalve mevrouw Emmanuelle Grange, verantwoordelijke van de cel Handicap bij de DG Werk en sociale zaken heeft ook de heer Michel Servoz, Directeur-generaal van de DG Werk, Sociale Zaken en Inclusie de activiteiten van de 2 dagen aandachtig gevolgd.

Hierdoor kreeg hij de kans erop te wijzen dat de Europese structurele fondsen gebruikt moeten worden voor de ondersteuning van de overgang tussen de instellingen en de diensten voor zelfstandig wonen.

Bij het slot van de 2 dagen heeft Georg Fischer, Directeur van de tak Sociale Zaken aangekondigd dat de vragen op vlak van maatschappelijke inclusie en participatie voor PH zullen worden meegenomen in de ontwikkeling van de sociale pijler, maar ook in de *European Accessibility Act*, een tool die tevens moet bijdragen tot een economische relance.

In lijn met de mainstreaming-logica acht hij het noodzakelijk tijdens volgende Europese Handicapidagen andere directies van de Commissie uit te nodigen. Hij stipt aan dat de personen met een handicap en hun vertegenwoordigers concreet moeten deelnemen aan de denkprocessen.

Bovendien werd tijdens de Europese Dagen voor personen met een handicap, net als ieder jaar, de Access.City.Award uitgereikt. De prijs ging dit jaar naar de Engelse stad Chester voor realisaties om de toegankelijkheid tot het stadsleven te verbeteren.

6. Samenwerking met de adviesraden

De situatie in België (opeenvolgende staatshervormingen die uitmonden in een decentralisatie van bevoegdheden) veronderstelt meer dan ooit een informele coördinatie op het gebied van handicap. Langs deze weg zijn gecoördineerde interpellaties bij de Belgische politiek mogelijk en legitiem, en kan ook op regelmatige basis informatie gebundeld worden.

Dit principe bevordert tevens een vlottere redactie van de rapportage voor de internationale structuren en uiteraard van het alternatief verslag 2019 over de uitvoering van het VN-Verdrag over de rechten van personen met een handicap.

Het Platform van de adviesraden en van het BDF vergaderde vier keer: in maart, juni, oktober en december.

De belangrijkste thema's die werden behandeld, zijn:

- Het ontwerp van richtlijn *European Accessibility Act*

- De Europese Handicapkaart
- De handicap-plannen van de verschillende entiteiten
- Het verslag van de Mensenrechtencommissaris aan de Raad van Europa
- De uitvoering van de 6de staatshervorming (kinderbijslag en tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden)
- De uitvoering van de aanbevelingen van de experts over het UNCRPD bij de verschillende entiteiten

De oprichting van de adviesraden bij de deelgebieden die er nog geen hebben, blijft lastig. Eind 2016 zijn de NHRPH en de Conseil Bruxellois Francophone de la Personne Handicapée (bevoegdheden van Phare), de enige die functioneren. In Wallonië heeft de creatie van het AVIQ tot gevolg gehad dat de vergaderingen van de Commission Wallonne du Handicap (CWPH) na de zomer werden opgeschort. In Vlaanderen en in de Duitstalige Gemeenschap blijkt het voor de politiek niet eenvoudig oplossingen te vinden om personen met een handicap doeltreffend te vertegenwoordigen.

7. Diverse positiebepalingen

In overleg met het platform van de adviesraden heeft het BDF zijn visie en standpunt geformuleerd op vlak van keuzevrijheid en participatieve inclusie van PH in een aantal dossiers:

- 20.01.2016: Openbare raadpleging over de *European Accessibility Act*
- 10.03.2016: Openbare raadpleging over het onderzoek van de Europese strategie 2010-2020 voor personen met een handicap
- 26.05.2016: Effecten van de crisis in België op PH
- 09.06.2016: Oprichting van een adviesorgaan in de Duitstalige Gemeenschap
- 25.06.2016: European Disability Card
- 25.07.2016: uitvoering van het UNCRPD
- 05.09.2016: Zelfstandig wonen – Goede praktijken voor zelfstandig leven
- 26.11.2016: Oprichting van een adviesorgaan in de Duitstalige Gemeenschap

De activiteiten van het BDF vinden hun inspiratie steeds in het alternatief verslag 2014 over de uitvoering van het UNCRPD en de sindsdien vastgestelde nationale ontwikkelingen.

8. Communicatie - Sensibilisering

a) Informatie voor het "grote publiek"

Naar het grote publiek toe is de BDF-website het voornaamste communicatiemiddel van het BDF. De Raad van bestuur besliste om de website toegankelijker te maken voor mobiele media. De aanpassingen namen eind 2015 een aanvang en werden voltooid in het voorjaar van 2016.

Met slechts 6 Directo's in 2016, het hoge publicatie-tempo van 2015 niet kunnen volhouden. De behandelde thema's geven echter correct weer hoe het BDF zijn energie verdeelt:

- Betere garanties voor de rechten van luchtreizigers
- De Mensenrechtencommissaris legt druk op de Belgische regeringen
- De European Accessibility Act
- Herzien Europees Sociaal Handvest 2016: opmerkingen BDF – Adviesraden van personen met een handicap
- Online toegang tot overheidsdiensten voor iedereen
- Europese handicapkaart ... Voorstel BDF in concretiseringsfase

De Directo's worden verspreid bij ongeveer 2000 personen.

De Directo's worden verspreid vanop het internetplatform van het BDF, waardoor we een zicht hebben op de evolutie van het aantal bezoeken op de site van het BDF:

BDF						
Bezoekerslanden	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Franstalig België	1.916	2.189	2.048	1.988	1.794	3.560
Nederlandstalig België	1.194	1.333	1.858	1.822	2.232	3.593
Duitstalige België	64	46	50	114	186	156
Duitsland	51	49	66	99	121	37
Frankrijk	76	128	359	307	283	404
Groot-Brittannië	185	133	111	107	266	246
Nederland	64	132	437	535	479	821
USA	619	993	1.326	1.024	1.206	1.193
Andere landen	122	181	190	216	626	443
Totaal	4.291	5.184	6.445	6.212	7.193	10.453

Los van de vaststelling dat het aantal bezoeken globaal is gestegen, vallen deze cijfers moeilijk te interpreteren wanneer we de oorzaak niet kennen van een stijging of daling uitgesplitst volgens de taalrollen in overeenstemming met de verschillende Belgische gemeenschappen.

Toch kunnen we veronderstellen dat de afname van het aantal bezoeken op de Duitstalige pagina's van de BDF-website ermee te maken heeft dat te weinig pagina's beschikbaar zijn in het Duits, in het bijzonder de sectie "Newsletter".

Voortaan zijn ook andere statistische gegevens beschikbaar: de inschrijvingen en uitschrijven op de "Newsletter":

	2016
Nieuwe inschrijvingen op de site	54
Uitschrijvingen van de site	4

Het verschil is dus positief.

b) Informatie voor de leden

Het gebruik van de *members only*-sectie van de BDF-site heeft intussen goed ingang gevonden in de werkmethodes van het BDF. Dit stelt blijkbaar geen noemenswaardige problemen, zowel voor de leden van de Raad van bestuur als voor de leden van de algemene vergadering.

Naast de berichten bestemd voor het grote publiek en verspreid via Directo heeft het secretariaat regelmatig informatie gestuurd naar de vertegenwoordigers van de verenigingen die lid zijn van het BDF. Zo konden we hen op de hoogte brengen van de belangrijkste ontwikkelingen op Europees en supranationaal niveau evenals een aantal evenementen of manifestaties.

Vanaf 2017 zullen deze berichten naar alle afgevaardigden van de Algemene Vergadering worden verstuurd.

Internet vormt uiteraard niet de enige bron van informatie voor de leden van het BDF. Het spreekt voor zich dat de algemene vergaderingen de bevoorrechte plaats van informatie-uitwisseling over de werking van het BDF blijven.

8. Besluit

Het feit dat het BDF en haar leden-organisaties voortaan regelmatig verwijzen naar de artikelen van het Verdrag, zowel in hun werkwijze als in hun communicatie, vormt een belangrijk element in de verspreiding van de geest van het UNCRPD.

Het BDF spaart geen moeite om de beleidsmakers aan te sporen tot een doeltreffende opvolging van de aanbevelingen van het Comité voor de rechten van personen met een handicap aan de Belgische Staat.

Het BDF hoopt dat België zijn verbintenissen zal zijn nagekomen op het moment dat het tweede deel van het verslag over de invoering van het UNCRPD klaar moet zijn.

We stellen vast dat het werk van de voorbije jaren voor de voorbereiding van het alternatief verslag over de uitvoering van het UNCRPD alsook de inspanningen om de regeringen aan te sporen met de aanbevelingen aan de slag te gaan, een zeer positieve impact hebben gehad.

Het heeft vele uren werk gekost, maar het werk blijft nuttig op vier niveaus:

1. het biedt het BDF de mogelijkheid om op doordachte en georganiseerde wijze te antwoorden op andere vragen die voortvloeien uit het thema "mensenrechten". Het zal weldra tijd zijn om te beslissen over de uitvoering van de inhoud.
2. Het BDF werd een vorm van erkenning verzekerd op internationaal vlak voor zaken in verband met handicap: werk met internationale verenigingen (*International Disability Alliance, UPR Info*), erkenning op het niveau van de instanties van de VN belast met de nationale opvolging van de verdragen, contacten met de Raad van Europa, raadpleging in de hoedanigheid van voorbeeld van goede werkwijze door de nationale raden van andere landen in het kader van de voorbereiding van hun alternatief verslag.
3. Het dient als bundel argumenten die bijzonder nuttig is bij contacten met de ministers van de federale regering en de voorzitters van sommige parlementen van de deelstaten.
4. Het is tot slot nuttig omdat het een verband voedt tussen de verenigingen van het BDF en de bestaande adviesraden op federaal en regionaal niveau.